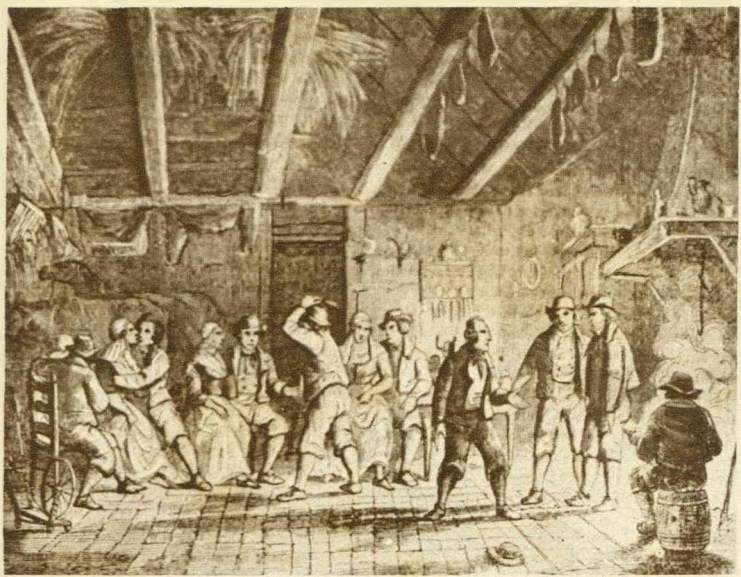
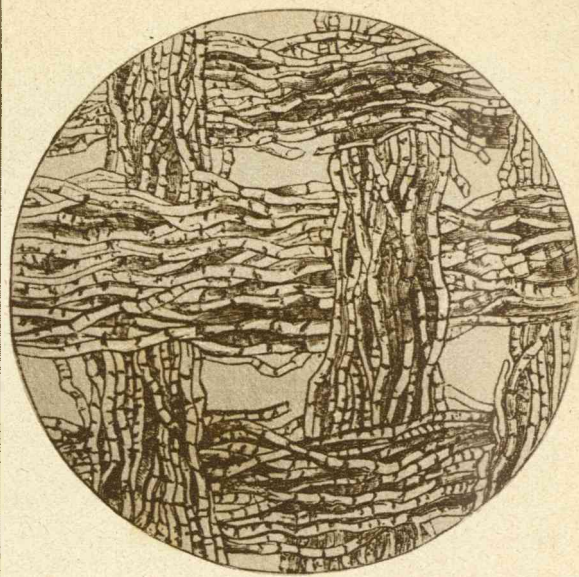

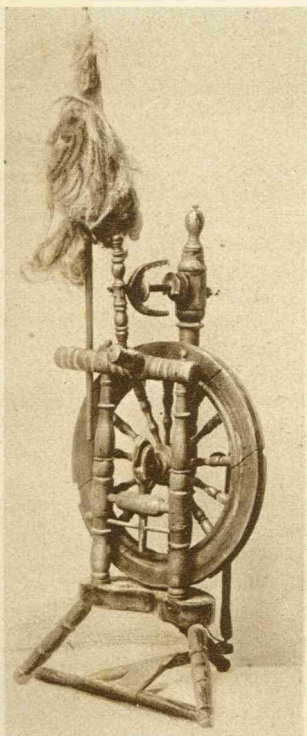

En Drentsche spinneacht omstreeks 1850.

Bernard Winter's Schilderijenreeks „De Vlasbereiding” door D. J. van der Ven

Fijn, onvervalscht linnen, 100 maal vergroot.

En oud spinnewiel uit de verzameling van het Nordiska Museum te Stockholm.

HEEFT ons land al zijn schilder van het verdwijnend en verdwenen volksleven? Ik weet het niet, maar wel weet ik dat het mooie groot hertogdom Oldenburg in professor Bernard Winter den eminenten kunstenaar eert, die in tal van schilderstukken heeft vastgelegd het wonder bekorende plattelandsleven uit den goeden ouden tijd. Dat ik na mijn verblijf in Oldenburg het groote voorrecht heb deze schets te verluchten met de fraaie en zoo uiterst instructieve reproducties van zijn schilderijenreeks „De Vlasbereiding,” zie het stemt mij tot groote erkentelijkheid, ook jegens Fräulein Anna Feilner, Hofphotographe te Oldenburg, omdat ik nu in staat ben den lezerskring van dit mooie tijdschrift ook in beeld bekend te maken met een bijna legendarisch geworden huisnijverheid.

Voor Bernard Winter, die oog had voor 't schilderachtige van de groote roetbesmookte dille van het Ammerlandsche boerenhuis, die in het mystieke duister de heimpjes hoorde piepen en daarin de goede huisgeesten wist, die vroolijk en opgeruimd meeneurieden de aloude liedjes, voor hem was bijna elk tooneel uit het boerenleven een schilderij. En zoo schilderde hij ook zijn reeks over de vlasbereiding, welke, nu alles verdrongen is door de kille machines, nu het gezang van de spinsters heeft plaats gemaakt voor het steunend gezucht en geratel der motoren, het gesuis der vliegwielen, het gestamp en gehijg der dynamo's, een groote cultuurhistorische waarde bezit, een waarde, die haar binnen een tijdsverloop van 25 jaar deed worden in de oogen van de aan hun Heimat verknochte Oldenburgers een nationale schat. Want de laatste verstreken kwarteeuw met haar duizelingwekkende voortgang van wetenschap en techniek heeft al dat voorvaderlijke,

al dat traditioneele gedood of verdrongen naar de uiterste uithoekjes van achteraf-landen.

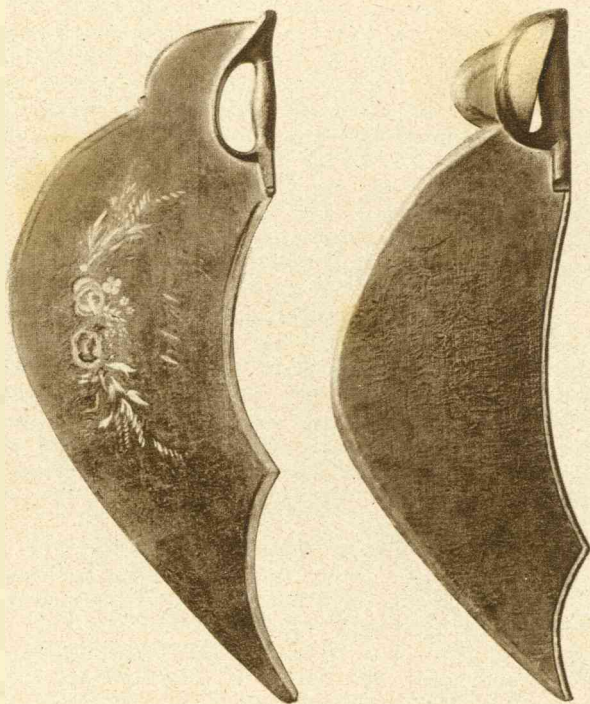
Want hoe ook bij ons in Twente de industrie haar stempel heeft gezet op het landschap, hoe ook in Drente bijna elk dorpje uit zijn staat van isolement is opgeheven door den aanleg van locaalspoorwegen, toch vindt men in de oude „losse Hoesen,” die van den weg afgelegen, hun karakter van alleenstaand, op zichzelf aangewezen, geheel behouden hebben, veel terug van het intieme boerenleven uit grootvaders tijd, waar het oude weefgetouw nog niet op nonactiviteit staat zooals bijvoorbeeld

verwezenlijking van het denkbeeld der openluchtmusea.

Doch hierover in een ander artikel. Hier zij alleen opgemerkt hoe Bernard Winter's schilderijen liefde gewekt hebben en belangstelling voor alles wat verbonden is met de eigen Scholle en hoe hij met den onvermoeiden energieken Heinrich Sandstede in Zwischenahn een Heimatmuseum stichtte, dat door mij gerekend wordt tot de beste die ik zag op mijn studiereizen in Duitschland, Denemarken, Zweden en Noorwegen.

Doch ter zake. Het eerste schilderij verplaatst ons midden in het zorgvolle leven van den landman. Het is Zondagmiddag begin Augustus. Zwaar staat de gouden rog in de aren en hemelsblauw is de pracht van de eendagsbloempjes der vlasakkers. Denken wij ons even in het naturalistische boerenleven van een halve eeuw terug in. Door de dochters op Witten Donderdag gezaaid bij hooge uren (tegen den middag), waarbij ze er op bedacht waren de lijnzaadzak zoo hoog mogelijk te houden, was van den beginne af alles gedaan om een goed gewas te krijgen. Op Vastenavond hadden de knechts en de meiden zoo hoog gedanst als ze konden. Op St. Jansavond had Jürgen de bouw knecht zoo hard geschreeuwd als zijn stembanden toelieten en nu lag daar de akker in de warm stovende Augustuszon, was het vlas zoo hoog opgeschoten als men toen over 't midzomervuur had gesprongen.

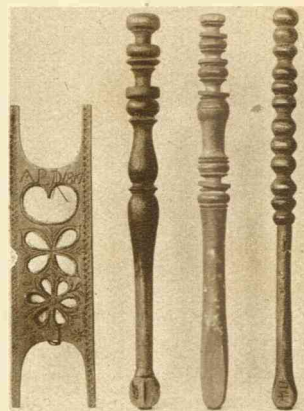
Daar staat hij nu, de oude boer, en beraadslaagt bij zich zelf, wanneer de pluk zal plaats hebben. Vorige week op den marktdag heeft hij in de stad eens pools-hoogte genomen van de oogstberichten, inlichtingen gewonnen over het Danziger, Koningsberger, Lithauer, Finlandsche en Memelsche vlas en nu overweegt hij of „grof”, dan wel „fijn” vezelig vlas hem het meeste voordeel zal opbrengen. Verlangt hij het laatste, dan moet het vlas uitgerukt worden, voordat het zaad volkomen rijp is, wenscht hij grof vlas, dat tevens sterker is, dan laat hij het langer staan. — Zoo denkt de Oldenburgsche boer, dien Winter ons geschilderd heeft en de kunstenaar heeft ons de rustige

Fraai beschilderde Zwingelborden uit Schönen (Zweden).

op Kiekoet bij Oortman en Oldegeerts en bij Loman op Veldscholte in de buurtschap Tilligte.

Maar het zijn de laatste restjes van het leven in de vóór stoom- en electriciteitsdagen, zij dienen met spoed voor het nageslacht bewaard te blijven en verheugend is het, dat er in den lande hard gewerkt wordt aan de

Spinrokken en spinradspaken.

„Als de vlas bloeit”

(Foto Anna Feilner, Oldenburg naar de schilderij van Prof. Bernard Winter).

„Vlasroten”

(Foto Anna Feilner, Oldenburg naar de schilderij van Prof. Bernard Winter).